

Родинно-побутові пісні

Цвіте терен, цвіте терен,

А цвіт опадає.

Хто в любові не знається,

Той горя не знає.

А я, молода дівчина,

Та й горя зазнала,

Вечероньки не доїла,

Нічки не доспала.

Ой візьму я кріселечко,

Сяду край віконця,

Іще очі не дрімали,

А вже сходить сонце.

Хоч дрімайте, не дрімайте –

Не будете спати,

Деся поїхав мій миленький

Іншої шукати.

Нехай іде, нехай іде,

Нехай не вернеться,

Нехай йому молодому

Щастя усміхнеться.

А я молода дівчина,

Не буду я спати,

Буду його виглядати,

День і ніч чекати.

Місяць на небі, зіроньки сяють,

Тихо по морю човен пливе.

В човні дівчина пісню співає,

А козак чує – серденько мре.

Пісня та мила, пісня та люба,

Все про кохання, все про любов.

Як ми любились та й розійшлися,

Тепер навіки зійшлися знов.

Ой очі, очі, очі дівочі,

Темні, як нічка, ясні, як день!

Ви ж мені, очі, вік вкоротили,

Де ж ви навчилися зводити людей?

Сонце низенько, вечір близенько,

Вийди до мене, мое серденько!

Ой вийди, вийди, та не барися –

Мое серденько розвеселиться.

Ой вийди, вийди, серденько Галю,

Серденько, рибонько, дорогий кришталю!

Ой вийди, вийди, не бійсь морозу –

Я твої ніженьки в шапочку вложу.

Через річеньку, через болото

Подай рученьку, мое золото!

Через річеньку, через биструю

Подай рученьку, подай другу! Ой біда, біда, який я вдався,— Брів через річеньку, та не вмивався. Ой завернуса та умиюся, На свою милую хоч подивлюся. "Ой не вертайся та не вмивайся, Ти ж мені, серденько, й так сподобався Ой там криниця під перелазом — Вмиємось, серденько, обое разом. Моя хустина шовками шита, Утремось, серденько, хоч буду бита. Битиме мати — знатиму за що: За тебе, серденько, не за ледащо!"

В кінці греблі шумлять верби,

Що я насадила...
Нема того козаченька,
Що я полюбила.
Ой немає козаченька —
Поїхав за Десну;
Рости, рости, дівчинонько,
На другу весну!
Росла, росла дівчинонька
Та на порі стала;
Ждала, ждала козаченька
Та й плакати стала.
Ой не плачте, карі очі, —
Така ваша доля:
Полюбила козаченька,
При місяці стоя!
Не я його полюбила —
Полюбила мати.
Заставила мене мати
Рушнички в'язати.
Один сплела, другий сплела,
На третьому стала.
Ждала, ждала козаченька
Та й плакати стала.
Зелененькі огірочки,
Жовтенькі цвіточки...
Нема мого миленького,
Плачуть карі очки!

За городом качки пливуть,

Каченята крячуть...
Вбогі дівки заміж ідуть,
А багаті плачуть.
Вбогі жінки* заміж ідуть
З чорними бровами,
А багаті вдома сидять
З кіньми та з волами.
— Ой чи чула, дівчинонько,

Як я тебе кликав?
Через твоє подвір'ячко
Сивим конем їхав.
– Ой хоч чула, хоч не чула –
Не обзивалася,
Темна нічка-петрівочка –
Вийти боялася.
– Ой не бійся, дівчинонько,
Не бійся нічого,
Бо я, хлопець молоденький,
Не зрадив нікого!
– Ой не хоче твоя мати
Мене, бідну, знати,
Хоче собі багатую
Невістку шукати!
– Нащо мені на подвір'ї
Воли та корови,
Як не буде в моїй хаті
Любої розмови?
Ой десь гуде, ой десь грає,
Скрипка витинає:
Ой то вдова своїй доні
Весілля справляє.
Нехай знають, нехай знають,
Де музики грають,
Нехай знають, нехай знають,
Як бідні гуляють!

Ой світи, місяць, місяченьку, козаку в дорозі,
Світи, світи, місяченьку, чумаку в обозі.
Ой світи, місяць, місяченьку, в нашій Україні,
Щоби злидні поховати в глибокій могилі.
Ой світи, місяць, місяченьку, до схід сонця рано,
Щоби стала Україна здобувати славу.
Ой світи, місяць, місяченьку, во славу народу,
Будем пити нашу долю, як священну воду.

"Лугом іду, коня веду,
Розвивайся, луже!
Сватай мене, козаченьку,
Люблю тебе дуже!
Ой хоч сватай, хоч не сватай,
Хоч так присилайся,
Щоб та слава не пропала,
Що ти залицявся!"
"Ой коли б ти, дівчинонько,
Трошки багатенька,
Взяв би тебе за рученьку,
Повів до батенька!"
"Ой коли б я, козаченьку,
Була багатенька,
Наплювала б я на тебе

Й на твого батенька!
Ой коли б я, козаченьку,
Та й забагатіла,
То я б тебе, ледачого,
Й за харч не схотіла!"
"Бодай же ти, дівчинонько,
Тоді заміж пішла,
Як край битої дороги
Рута-м'ята зійшла!"*
"Бодай же ти, козаченьку,
Тоді оженився,
Як у млині на камені
Кукіль уродився!"
Не журися, дівчинонько,
Рута зелененька:
Цей покинув, другий буде,—
Ще ж ти молоденька!
Цей покинув, другий буде,
Другий буде кращий,
А цей буде у болоті
Над чортами старший!
Край битої доріженьки
Рута-м'ята зійшла...
Молодая дівчинонька
Та вже й заміж вийшла.
А у млині на камені
Кукіль не зіходить...
Старий козак, як собака,
По вулицях ходить.
Ой у млині на камені
Кукіль не вродився...
Старий козак, як собака,
Й досі не женився!

Весільні пісні

До бору, дружбонько, до бору
Та рубай же сосну здорову.
Та рубай же її на заміт.
Славне наше гіллечко на весь світ.
Гільце-деревце з ялини.
Із червоної калини.
Із хрещатого барвінку,
Із запашного васильку.

А брат сестрицю та й розплітає,
Як рожа процвітає.
— Он не йди, сестро, восени заміж,
Як цвіток процвітає,
А хрещатий барвінок
Устиляє садочок,
А запашний василенько
Із тином рівняється.
Вже тобі, сестро, вже, ріднесенька,
Ягідок не ціпати,
А з хрещатого барвіночку
У віночку не ходити,
А запашного та васильочку
В рученьках не носити.

Летять галочки у три рядочки,
Зозуля попереду.
Усі галочки по дубах сіли,
Зозуля – на калині.
Усі галочки защебетали,
Зозуля закувала.
"Ой чого куєш, чого жалуєш,
Сивая зозуленько?
Ой чи жаль тобі теї калини,
Що стоїть при долині?"
"Ой не жаль мені теї калини,
Що стоїть при долині,
Тільки жаль мені та куваннячка,
Раннього вставаннячка".
Ідуть дружечки у три рядочки,
Ярина попереду.
Усі дружечки по лавах сіли,
Ярина – на посаді.
Усі дружечки заспівали,
Ярина заплакала.
"Ой чого плачеш, чого жалуєш,
Молодая Ярино?
Ой чи жаль тобі татонька свого,
Чи подвір'ячка його?"
"Ой не жаль мені татонька свого,
Ні подвір'ячка його,

Тільки жаль мені русої коси –
Дівоцької краси".

Ой матінко, та не гай мене,
В доріженьку виряджай мене.
Бо вже нічка та темненькая,
Доріженька та далекая.
Їхать лісом та все коренистим,
їхать шляхом та все кам'янистим.
Щоб з доріжки не зблудитися,
Дівчиноньки не згубитися.

Балади

Ой летіла стріла

З-за синього моря.
Ой де ж вона впала?
— На вдовинім полі.
Кого ж вона вбила?
— Вдовиного сина.
Немає нікого
Плакати по ньому.
Летять три зозуленьки,
І всі три рябенькі:
Одна прилетіла,
В головоньках сіла;
Друга прилетіла.
Край серденька сіла;
Третя прилетіла
Та в ніженьках сіла.
Що в головках сіла —
То матінка рідна;
Сіла край серденька —
То його миленька;
А в ніженьках сіла —
То його сестриця.
Де матінка плаче.
Там Дунай розлився;
Де плаче сестриця,
Там слізок криниця;
Де плаче миленька —
Там земля сухенька.
Ой матінка плаче.
Поки жити буде;
А сестриця плаче.
Поки не забуде;
А миленька плаче.
Поки його бачить...

Ой на горі вогонь горить,

А в долині козак лежить,
Порубаний, постріляний.
Китайкою покриваний.
Накрив очі осокою,
А ніженьки китайкою.
А ніженьки китайкою,
А рученьки нагайкою.
Що в головах ворон кряче,
А в ніженьках коник плаче.
«Ой коню мій вороненький.
Товаришу мій вірненький!
Не плач, коню, надо мною.
Не бий землі під собою.
Біжи, коню, дорогою,
Степовою широкою.

Та прибіжиш під батьків двір,
Та вдаришся об частокіл.
Як прибіжиш під ворота,
Стукни-грюкни коло плота.
Вийде сестра — розгнуздає.
Вийде мати — розпитає:
— Ой коню мій вороненький,
А де ж мій син молоденький?
— Не плач, мати, не журися.
Та вже ж твій син оженився.
Та взяв собі паняночку,
В чистім полі земляночку».

Козака несуть,
І коня ведуть,
Кінь головоньку клонить.
А за ним, за ним
Його дівчина
Білі рученьки ломить.
Ой ломи, ломи
Білі рученьки
До єдиного пальця!
А не знайдеш ти,
Та дівчинонько,*
Над козака коханця!